

Jakelussa mainitut

Viite

Asia Lausuntopyyntö:
HE joukkoliikennelaiksi,
siirtymäajan liikennöintisopimus

Liikenne- ja viestintäministeriö varaa jakelussa mainituille mahdollisuuden antaa lausuntonsa liitteenä olevasta HE -luonnoksesta, joka koskee joukkoliikennelakia ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamista. Samalla pyydetään antamaan lausunto siirtymäajan liikennöintisopimuksen mallista. Ministeriö tekee lopullisen esityksensä lausuntokierroksen jälkeen.

Lausunnot pyydetään lähettämään liikenne- ja viestintäministeriön kirjaamoon sähköpostitse (kirjaamo@lvm.fi) 13.2.2009 mennessä. Lausunnot pyydetään jäsentämään noudattaen lakiluonnoksen lukujen ja pykälien mukaista järjestystä. Lausunnonantajien omat vaikutusarvioinnit pyydetään kirjoittamaan omaksi kappaleekseen. Lisätietoja antaa tarvittaessa hallitusneuvos Tuula Ikonen, puhelin 160 28 510.

Joukkoliikennelaki on osa henkilöliikennelain kokonaisuudistusta. Laki liittyy kiinteästi EU:n palvelusopimusasetuksen täytäntöönpanoon. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 3.12.2009 samanaikaisesti palvelusopimusasetuksen kanssa. Palvelusopimusasetukseen sisältyy siirtymäsäännös, jota sovelletaan asetuksen 5 artiklan menettelytapasäännösten osalta. Tätä artiklaa koskevan siirtymäajan pituus on kymmenen vuotta. Jäsenvaltioilla on kuitenkin velvollisuus huolehtia siitä, että 5 artiklaa sovelletaan jo siirtymäajalla asteittain. Lisäksi toimivaltaiset viranomaiset voivat ryhtyä soveltamaan 5 artiklaa jo siirtymäajalla valitsemanaan ajankohtana. Asetuksen siirtymäsäännökseen perustuvilla siirtymäajan liikennöintisopimuksilla turvataan hallittu muutos ja varmistetaan, että eri osapuolet saavat riittävästi sopeutumisaikaa.

Lain tavoitteena on luoda lainsäädännölliset puitteet joukkoliikenteen järjestämiselle niin, että joukkoliikenteen palvelut voidaan turvata koko maassa ja että joukkoliikenteen käyttöä voidaan lisätä. Lakia sovelletaan kokonaisuudessaan linja-autolla harjoitettavaan joukkoliikenteeseen. Osaa sen säännöksistä sovelletaan myös raideliikenteeseen, näistä keskeisimmät liittyvät palvelusopimusasetuksen soveltamiseen.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telekopio
PL 31 00023 Vallioneuvosto kirjaamo@mintc.fi info@mintc.fi	Eteläesplanadi 16-18, Helsinki	(09) 160 02	(09) 160 28596 (09) 160 28590 (tiedotus)

EU:n palvelusopimusasetuksen mukaan joukkoliikenteen toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus ja velvollisuus ratkaista, soveltavatko ne joukkoliikennettä järjestäessään palvelusopimusasetusta vai tyytyvätkö ne markkinaehtoisesti syntyviin palveluihin. Vain palvelusopimusasetusta soveltaen voidaan myöntää julkista tukea ja rajoittaa liikenteenharjoittajien välistä kilpailua.

Vaikutusarvio tehdään tilaustyönä. Konsultin alustavat arviot ovat mukana erillisenä liitteenä. Työssä hyödynnetään lausunnoista saatava tieto lain vaikutuksista. Lausunnonantajia pyydetään lausunnossaan arvioimaan esityksen vaikutuksia omalta kannaltaan.

Esitysluonnoksessa on tarkasteltu reitti- ja kutsuliikennelupiin liittyvää sääntelyä ja ehdotettu ns. minimisääntelyn soveltamista sekä eräitä perusteita, joita voitaisiin soveltaa hakemuksen hylkäämiseen. Lain 30 a §:ssä on säännös, jota noudattaen voitaisiin jälkikäteen puuttua mahdollisiin markkinahäiriöihin. Lausunnonantajia pyydetään arviomaan näitä lainkohtia ja sitä, onko muita keinoja soveltaa ennakkosääntelyä niin, että markkinahäiriöitä ei pääsisi syntymään. Lausunnonantajia pyydetään tarkastelemaan myös niitä perusteluissa mainittuja minimisääntelyn osatekijöitä, joista pykäliin ei sisälly säännöksiä. Vielä pyydetään tarkastelemaan mahdollisuutta soveltaa markkinahäiriöihin tarkoitettua mekanismia jo etukäteen ottaen huomioon kysyntä ja palvelutasotavoitteet. Myös ministeriössä jatketaan tämän asiakokonaisuuden valmistelua lausuntokierroksen aikana. Tästä asiasta on tilaisuus keskustella myös tammikuun aikana järjestettävissä tilaisuuksissa, joissa lakiluonnosta esitellään.

Esitysluonnokseen sisältyy viranomaisten toimivaltaa koskevia säännöksiä. Toimivaltaisten viranomaisten keskeisiä tehtäviä ovat palvelutasomäärittely, suunnittelu, liikenteen harjoittamista koskevien sopimusten tekeminen liikenteenharjoittajien kanssa sekä liikennelupien myöntäminen ja siihen liittyvät valvontatehtävät.

Lakiluonnoksen lähtökohtana on, että lain soveltamisen kannalta merkityksellinen valtion aluehallinto sijoittuu vuoden 2010 alusta perustettaviin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin, jotka jatkossa hoitaisivat lääninhallitusten nykyiset tehtävät. Ellei seutuhallintohankkeista muuta johdu, nykyisten kaupunkien on arvioitu jatkavan toimivaltaisena viranomaisena. Tältä osin mahdollisista muutoksista pyydetään ilmoittamaan lausunnossa.

Kunta- ja palvelurakennemuutoksen osalta on otettu huomioon Helsingin seudun liikennekuntayhtymän perustaminen. Muilta osin esitykseen ei sisälly säännöksiä seudullisista viranomaisista. Tarkoituksena kuitenkin on, että laissa säädetään niistä seudullisista viranomaisista, jotka aloittavat toimintansa vuoden 2010 alusta. Kaupunkien toimivaltaisia lupaviranomaisia pyydetäänkin lausunnossaan ilmoittamaan, onko seudullinen yhteistyö jo edennyt niin pitkälle, että lakiesitykseen voitaisiin ottaa säännöksiä seudullisesta päätöksenteosta. Tällaisen ilmoituksen voi tehdä myöhemminkin, viimeistään ensi maaliskuun aikana.

Seudullisten toimivaltaisten viranomaisten osalta on käytettävissä kaksi organisointivaihtoehtoa, voidaan soveltaa vastuukuntamallia tai kuntayhtymämallia. Silloin kun seudulla valitaan kuntayhtymävaihtoehto, laissa käytettäisiin kuntayhtymän nimeä ja nykyään toimivaltaisen kaupungin toimivalta poistuisi samalla. Jos valitaan vastuukuntamalli, toimivalta voitaisiin lain 12 §:ssä määrittellä seuraavan esimerkin mukaisella tavalla. Esimerkiksi on otettu Turun seutu:

Yksinomaan Turun, Auran, Kaarinan, Liedon, Länsi-Turunmaan, Maskun, Mynämäen, Naantalin, Nousiaisen, Paimion, Raision, Ruskon ja Sauvon kuntien muodostamalla alueella harjoitettavaan reittiliikenteeseen luvan myöntää hakemuksesta Turun kaupungin viranomaisen. Tällöin päätöksenteossa sovelletaan mitä kunnat ovat kuntalain (365/1995) 77 §:n nojalla sopineet.

Liikennehallinnon virastouudistuksen osalta viranomaisia koskevista muutoksista on mainittu esityksen perusteluissa. Pykälissä muutoksia ei vielä ole otettu huomioon.

Lisäksi ministeriö on asettanut työryhmän uudistamaan joukkoliikenteen julkista rahoitusjärjestelmää. Työryhmän tehtävänä ei kuitenkaan ole esitysten tekeminen joukkoliikennerahoitukseen määrästä, vaan erityisesti kuntien ja valtion työnjaosta ja kustannusjaon perusteista. Lakiluonnokseen ei sisälly säännöstä viranomaisten toimivallan delegoinnista. Myös tältä osin asiaa on tarkoitus valmistella rahoitustyöryhmässä. Lausunnonantajat voivat kuitenkin halutessaan esittää arvioita siitä, mitä pitäisi ottaa huomioon, jos esimerkiksi halutaan delegoida kuntien tehtäviä joiltain osin valtion aluehallintoviranomaiselle (vrt. Kainuun malli). Joukkoliikenteen rahoitukseen liittyvät kysymykset on tarkoitus ratkaista Joukkoliikenteen kehittämisohjelmassa.

Sosiaali- ja terveysministeriötä pyydetään lausunnossaan kiinnittämään huomiota siihen, että joukkoliikennelakiin ei enää sisältyisi luvanvaraista sairaankuljetusta koskevia säännöksiä. Liikenne- ja viestintäministeriö on aikaisemmin selostanut asiaa tältä osin kirjeessään 659/05/2007 vuoden 2007 kesäkuussa.

XX

Juhani Tervala

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mikael Nyberg

Osastopäällikkö,
ylajohtaja

Hallitusneuvos

Liitteet: HE joukkoliikennelaiksi (pykälät ja perustelut omina tiedostoinaan)
siirtymäajan liikennöintisopimus
alustava vaikutusarviointi

Jakelu: Valtiovarainministeriö
Oikeusministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Opetusministeriö
Ympäristöministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Lääninhallitukset
Lupaviranomaiskaupungit
YTV
Kuuma-kunnat (rakennuspäällikkö Jukka Pietilä, Pornainen)

Oulun seutu
Tampereen seudun kuntayhtymä
TekSek-työryhmä (kaupunginjohtaja Kari Karjalainen, Raisio)
Salon kaupunki
KETJU-hankkeen työryhmät
Maakuntien liitot
Kuluttajavirasto
Kilpailuvirasto
Suomen Kuntaliitto
Suomen Paikallisliikenneliitto
Linja-autoliitto
Oy Matkahuolto Ab
Paikallisliikenneliiton sopimusliikennetoimikunta
Suomen Taksiliitto
Suomen Palvelutaksit
VR Osakeyhtiö
AKT
Autoliikenteen Työnantajaliitto
Keskuskauppakamari
EK
Suomen Liikenneliitto
Suomen ylioppilaskuntien liitto
Ammattikorkeakouluopiskelijoiden liitto
Valtakunnallinen vammaisneuvosto